

Olcsó, zene nélküli vacsorázóhelyeket!

Örvendentes tény, hogy Szegeden jelentősen növekedett a vendéglőkben étkezők száma. Ha esténként végigjárjuk az éttermeket, bizony aligha kapunk asztalt.

De ha alaposan vizsgáljuk a helyzetet, meg kell állapítani: a zenés vacsora bizony sokba kerül. Egy-egy közepes jövedelmű dolgozó nem engedheti meg magának, hogy mindennap, vagy többször hetenként zenés vendéglőben fogassza el vacsoráját.

Sokan vannak, akik esténként csak néhány percre, csupán vacsoráért ülnek az étterembe,

de a jelenlegi helyzetben kénytelenek a zenedíjat is fizetni.

Ezért vált szükségessé olyan vendéglő létesítése, amely esténként olcsó menüket ad a vendégeknek, zenés műsor nélkül. Az Üzem-élelmelési Vállalat már létrehozott egy hasonló éttermet a Dózsa-klubban, előfizetéses és a la karte étkezés-

sel. A legdrágább menü (bécsi szelet, sertéspörkölt) is csak öt-hét forintba kerül. Hasonlóan van reggeli is, egy fél liter tejeskávét egy forint kilencvenöt fillérért adnak. Természetesen ez a kezdeményezés elég zártkörű, mert a vacsorát leginkább csak a sportkörüli és klubtagok vehetik igénybe. De ez a példa is mutatja, hogy

megoldható lenne ez a probléma.

A fővárosban több helyen működik ilyen vendéglő, de van egytálcát-árusítás és álló fogasztás is. Az igény itt Szegeden is megvan a hasonló jellegű étkezőhelyekre, s ahogy az Állami Kereskedelmi Felügyelőségtől értesültünk, a terv komoly visszhangra talált. Szó sincs arról, hogy ezzel a zenés vendéglők forgalmának lehetőségei csökkennének. Bizonyos, hogy ezután sem volna üres asztalok. Csupán arról van szó, hogy azok, akik csak étkezni akarnak és

nem szórakozni, ne kényserüljenek zenével — és borsos felárral — »fűszerezni« vacsorájukat.

S ha már ilyen problémákat tárgyalunk, rámutatunk még egy nagy hiányosságra is.

Szegeden jóformán alig található hidegkonyha-készítményt.

A Csemegében ugyan nagyrátkán láthatunk ilyen árukat, de akkor is nagyon vérszegényen. Szendvicset például az egész városban nem lehet látni. Pedig — akár csak a fenti problémánál — itt is fennáll az igény. Az ebéd előtti és utáni órákban sokan vennék igénybe az ilyen üzletet, s a társas összejövetelek is jó forgalmat biztosítanának egy ilyen létesítménynek.

Szeged hazánk egyik legnagyobb városa, s a kereskedelmi hálózat ilyen irányú bővítése, úgy gondoljuk, hogy feltétlenül kívánatos.

Kulturális munka a szegedi üzemekben

Kétségkívül tény, hogy a magyar munkás kulturális igénye a felszabadulás óta eltelt tizenkét év alatt igen sokat nőtt. Ez nemcsak a hivatásos művészek előadásainak soha nem tapasztalt látogatottságában jelentkezik, hanem az üzemeken belüli öntevékeny csoportok munkájában is. Szinte »presztizskérdéssé« vált, hogy minden üzem, létesítmény rendelkezzen színjátszókkal, zenekarral, kórusokkal.

Megnéztük Szeged legnagyobb üzemének helyzetét. Általános tapasztalat: az ellenforradalom kulturális vonatkozásában is jelentős rombolást végzett, melyet sok helyen még most sem tudtak megszüntetni. Akkoriban felbomlottak a kultúrcsoportok, sokan a tagok közül külföldre távoztak, vagy más vállalatokhoz kerültek. S mikor újra megindult a munka, a fontos, szinte létérdekű termelő feladatok mellett kissé háttérbe szorult a kulturális élet fellendítése.

A visszaesések után — hol jobban, hogy kevésbé — már visszazökkent rendes kerékvágásába az üzemek kulturális munkája. Különösen a színjátszásban láthatunk nagy fejlődést. Igényes irodalmi értékű alkotások színpadra kerültek, találkoztunk ezen a téren, s a legtöbb szemlélyt is ez a művészeti ág foglalkoztatja. A kendergyáriak például a »Rogozin-ügyet«, valamint a »Margaret« című darabot tanulják, s műsorukkal Budapestre is elmennek. Rendezőjük a törzsgárdán kívül — a darab figuráinak megfelelően — mindig újakat is foglalkoztat.

Nem érdektelen az sem, hogy az egész világon elismert Sztanyiszlavszkij-módszer alapján készülnek a feladatok megoldására. A Ruhagyár színjátszói egyfelvonásos színművekkel és Pagogyin: A Kreml toronyórája című színművének kisszínpadai változatával készülnek. November 7-re kivétel nélkül minden üzem adott aktuális műsort.

De vannak más, nem kevésbé fontos területei is az üzemek kulturális életének, s itt már előbukkannak a hibák is. Különösen az énekkaroknál van baj. Három nagy üzemben — Cipőgyár, Szegedi Textilművek, Ruhagyár — egyáltalán nem működik énekkar. Ahol pedig van, ott is most szervezik, csak ezután várható fellépésük. Tudjuk, hogy az influenzajárvány is közrejátszik az énekkarok stagnáló munkájában. De ez csak ott dominálhat, ahol egyáltalán létezik énekkar.

Vannak kívánni valók a

táncsoporthoz is. Itt a helyi adottságok is közre játszanak. A közönség tudvalevően a vegyes táncokat szereti jobban, s például a Textilművek csak női együttest tud szervezni. (A probléma megoldására »fuzionáltak« a Villamosvasút dolgozóival.) A Cipőgyárban egyáltalán nincs énekkar, s ha már ennél az üzemnél tartunk, meg kell mondanunk: itt a legelhanyagoltabb a kulturális munka. Emlegettük, hogy a színjátszó-csoport és az énekkar nem működik. De táncsoporthoz sincs zenekaruk is mindössze négy főből áll. A kultúralap szegényességére és oktatóhiányra hivatkoznak, de azt hisszük, mégis lehetne valamit felmutatni, mert bizonyos, hogy a dolgozók támogatják a kulturális élet fellendítését.

Még egy igen jelentős agazatról kell beszélnünk, s ez az ismeretterjesztés. Kétségkívül mindenütt meglátszik az igyekezet, hogy rendsze-

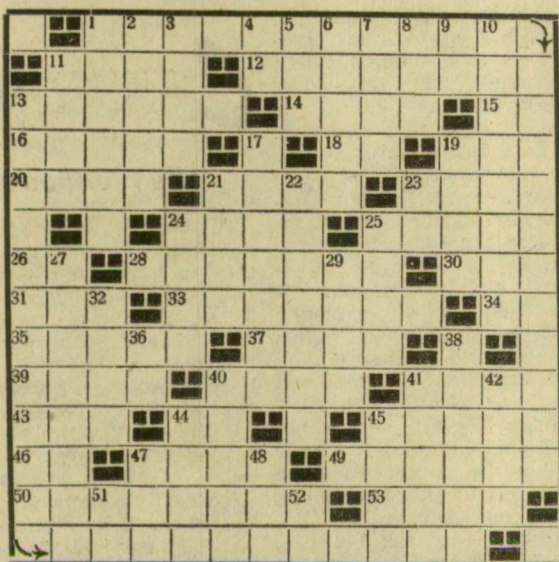
resítsék az előadásokat. Ez annál is inkább fontos, mert a dolgozók körében rendkívül népszerű az ismeretterjesztés. És ez természetes is: hiszen olyan problémák, mint a gyermeknevelés, a paralízis, a férfi és nő kapcsolata — hogy csak néhányat ragadjunk ki — mindenkit érdekel. Az üzemeknek különös gondot kell fordítani arra, hogy ezek az előadások havonta legalább egyszer állandó műsorként szerepeljenek a kulturális programban.

A jelenlegi helyzet nem egyenletes, különböző, üzemenként változó képet mutat. Előrelátható, hogy az »évad« megindulásával minden üzemben erős lökést kap a kulturális élet. S ha most minden lehetőséget felhasználunk, jó szervező munkával megfogjuk a dolgok végét, a fél folyamán nagyot léphetünk előre, s a jövő évben már sokkal könnyebb lesz a kitaposott úton tovább haladni.

S. G.

Egy ismeretlen Juhász Gyula-vers

Nemrégiben találták meg Juhász Gyula »Szentes táján« című versét, amelyből két sort idézünk mai keresztretjvényünk hosszú soraiban.

VIZSZINTESEN

1. Idézet a versből. (A zártebetűk: á, t, a.) 11. Hegység a Szovjetunióban. 12. Árnyas helyen. 13. Dohány németül, magyar névelővel. 14. Beütemezett gyógymód. 15. Ötvenegyes Rómában. 16. Földgáz, ásványvizekben is előfordul. 18. Éneklő hang. 19. A nap ígése. 20. A szalonna közepe! 21. Gondolt. 23. Rövid zeneszám. 24. Balkezes, népiesen. 25. Elszólt. 26. YM. 28. A golya teszi a háztetőn, a népdal szerint is. 30. Fordított, régi ürmérték. 31. Azonos magánhangzók. 33. Pam-lag. 34. Rangjelzés. 35. Pompás, nagyszerű. 37. Testünket

behálózzák. 39. Becstelen módon előnyre tesz szert — régi helyesírással. 40. Megtörtént dolog. 41. Magas németül. 43. ÁTZ. 44. Római 99-es. 45. Borotválkozás közben, vagy utána szükséges. 46. Csodálkozás. 47. Elen haladó. 49. Elveszti a hegyét. 50. Ilyen a fényő. 53. A homlok része!

FÜGGŐLEGESEN

1. Hivatalos följegyzést tartalmazó papírok. 2. Régi budai városrésze. 3. Fosztóképző. 4. Tlen párja. 4. Nagy ope-rektszerző névbetűi. 5. Olajos növény. 6. Tanult belőle. 7. Őszi, téli csapadék. 8. Ilona

A DÉLMAGYARORSZÁG hangversenykalauza

Ma, vasárnap délelőtt a Bartók Béla Szimfonikus Zenekar hangversenyén, Szegeden régen hallott művek kerülnek bemutatásra. A hangverseny két részre tagozódik. Az első részben Brahms és Dvorak, a másodikban Debussy és Kodály művei szerepelnek.

BRAHMS (1833—1897) a múlt század német zeneirodalmának kimagasló alakja. Művészetében a romantika klasszikus és kiegyensúlyozott formáiban jut kifejezésre. A *Tragikus nyitány* 1880 nyarán írt. A műnem egy meghatározott, tragikus élményt mond el, hanem magát az emberi tragikumot, a végtelen küzdő ember tragikumát fejezi ki.

Éles két akkord után a vonósok uniszónóán hangzik fel az üstdobok tompa dübörgésének kíséretében a mű fő témája. Tépelő, keserű hangulatú, szaggatott ritmusú téma ez, s elsodró fokozása után két gondolattal bővül. Színképös hármas hangzatok felelezik tovább a fő téma hangulatát, majd a vonósokon szelidebb téma szólal meg. A mel-lék és fő téma erőteljes küzdelme az embernek a sorssal szembeni elszánt-ságát fejezi ki. A kidolgozásban ellenkező hatású tónusok váltják egymást, majd a nyitány végén a fő téma ismét megjelenik ünnepélyesen, komoran.

DVORAK (1841—1904) a cseh nemzeti zene egyik legnagyobb alakja. Új Világ szimfóniáját a

tavasszal hallhattuk a zenekar tolmácsolásában. Gordonkaversenye — H-moll gordonkaverseny — a legnépszerűbb csellókonzertek egyike. Az első tételben (Allegro) először a zenekar mutatja be a témákat. A fő témát a klarinét szolgáltatja meg, utána a hegedű, majd átveszi a zenekar. A melléktema a kürtön csendül fel, az energikus záró témát a zenekar hozza. A szólóhangszer az expozíciót variálja. A második tétel (Adagio ma non troppo) a honvágy sóvárgó érzését kelti, a harmadik tétel (Allegro moderato) a friss népi fő témát, és lírai melléktemákat váltakoztatja.

DEBUSSY (1862—1918) a modern francia zeneirodalom kimagasló egyénisége. Wagner híveként kezdi pályáját, de hamarosan új utakat keres. Művészte szakít az európai zene klasszikus és romantikus hagyományával. A szimbolizmuson, az impresszionizmuson át jut az új klasszicizmus egyszerezéséhez, világos melódikájához. Művészetében Couperin kecses játékoságára, és Rameau éles, logikus rendszerező módszereire, a 17—18. század francia zenei clavicinistáinak, realistáinak hagyományaira épít.

Nocturnes-a háromteteles képsorozat, egyik korai műve. A hangversenyen csak az első két tétel szerepel, mivel a harmadikban női karta is meg kellene szólaltatni. Ragyogó színhatások.

mármoros álmodozás, az impresszionista zenei nyelv álmagat költszete jellemző a műre. Az első kép címe: *Felhők*. A bárányfelhők finom gomolygását ábrázolja rendkívül finoman, pompán árnyalt tónusokkal. A második tétel az *Ünnepek*. Határozott dallamivekkel és ritmussal egy ünnepi menet elvonulását mondja el ez a tétel majd az esti hangulatot egy oboadallam varázsolja elénk. A záró részben a város lakóinak sok izgalmas élménye cseng vissza.

KODÁLY ZOLTÁN a magyar zeneművészetnek Bartókkal együtt csodálatos megújítója. A *Galántai táncok* gyermekkorai élményeinek kifejezése. Galántán találkozott először a verbunkos zenével, s annak minden sajátossága — a pontozott ritmus, a bokázó záradék, a melódia hajlékony variálása, pompás díszítése, mind megtalálhatók ebben a műben.

A *Galántai táncok* egész hangulatát áthatja a falusi esték kettősége, egy nagyvívi nvugalom alatti vibráló mozgalmasság. Az a fajta mozgalmasság, amit József Attila a Falu című versében fejez ki. A zárt, szeszefogott formák alatt ez a pattanásig feszülő nyugtalanúság izzik, néha szinte alig követhető feszültségekbe hajszolva a zenekart. Rövid, de iramos kódával záródik le a líraisággal, játékos-szággal és elsodró erővel teli mű.

Rendelet a termelési szerződések kötbér-mértékéről

Rendelet jelent meg a termelési szerződésben vállalt kötelezettség megerősítésére szolgáló kötbér mértékének megállapításáról.

A rendelet értelmében a termeltető vállalat kötbér fe-

jében köteles megfizetni: a természetbeli előleg (vetőmag, növényvédőszer stb.) pénzbeli értékének a késedelem minden napja után számított öt, összesen azonban 50 százalékát, ha a természetbeli előleget a szerződési feltételekben a szállításra megjelölt időpontig nem juttatja el a termelőhöz. Ha a vetőmagot nem juttatja el a megállapított határidőig, a szerződött terület után a tervátlag alapulvételével számított termés pénzbeli értékének 50 százalékát köteles megfizetni. A tényleges termés pénzbeli értékét, illetőleg fajtababnál, fűszerpaprikánál, hagymánál zöldségféleknel, konzervipari növényeknél és seprűciroknál a termés értékének 200 százalékát köteles fizetni a vállalat, ha a termést, illetőleg annak a szerződési feltételekben meghatározott részét nem veszi át. A tényleges termés pénzbeli értéke után számított napi 0,25, összesen azonban legfeljebb 25 százalékos köteles fizetni a vállalat, ha késedelmesen számol el a termelőlével, vagy a termelő részére járó összeget késedelmesen fizeti ki.

A termelő kötbér fejében köteles megfizetni a szerződött terület után a tervátlag alapul vételével számított termés pénzbeli értékének 50 százalékát, ha a szerződött terület saiat hibájából nem veti (ülteti) be, és a termés teljes értékét, ha a vetést engedély nélkül kiszántja. A tényleges termés teljes értékét, illetőleg fajtababnál, fűszerpaprikánál, hagymánál, zöldségféleknel, konzervipari növényeknél és seprűciroknál a termés értékének 200 százalékát köteles megfizetni a termelő, ha a termést, illetőleg annak a szerződési feltételekben meghatározott részét nem adja át.

Üttörőavatás a Petőfi Művelődési Otthonban

Ünnepélyes díszbe öltözött a szegedi Hámán Kató általános leányiskola november 7-e alkalmából. A Nagy Októberi Szocialista Forradalom 40. évfordulójának megemlékezését az alsóvárosi Petőfi Sándor Művelődési Otthonban tartották. Az ünnepélyen megjelent öt szovjet tiszt elvtárs, idős Simon Béla elvtárs, a munkásmozgalom veterán harcosa és a Kossuth Lajos műszaki laktanya számos tisztje.

Az ünnepségen az iskola énekkara, kultúrcsoportja értékes műsorában magyar és orosz versek, szindarabok hangzottak el, amelyeket Bálint István, oroszszakos nevelő tolmácsoló szovjet vendégeink számára. A kultúrőr üttörőavatás követte. Az alsóvárosi Kossuth Lajos műszaki alakulat ajándékat: városi selyem zászlót Vámos Örnagy elvtárs adta át iskolánk üttörőcsapatának. Az új zászló alatt 230 kislány ajkáról zengett a fogadalom szövege, majd a felavatott üttörők nyakába honvéd tiszt elvtársak kötötték fel a város nyakkendőit. Az ünnepség az üttörő induló élénklésével ért véget.

Az iskola igazgatósága és nevelőtestülete meleg baráti szeretettel fogadta az iskola épületében a szovjet és a magyar vendégeket, akikkel sokáig elbeszélgettek. Este pedig a honvédség ünnepségén szerepelt az iskola énekkara és kultúrcsoportja.

Márta Ferencné nevelő

ZSEBRÁDIO-TELEFON

Az amerikai Bell Telefonszolgálat kísérletként forgalomba hozott parányi rádiótelefon készülékeket, amelyek könnyen elérnek zsebben vagy kezünkben. Ha a kis készülék tulajdonosát távollétben lakásán vagy hivatalában felhívják, a rádiótelefon re-álistálja a hívást és csengő-éleztet ad. Az előfizetőnek ekkor a legközelebbi nyilvános telefonállomásról fel kell hívnia lakását és érintkezésbe lépnie a telefonálóval. Az új találmány különösen orvosoknak, riportereknek stb. alkalmas,